

THE MAN WHO SAW ME

Ferdinando Frega

GILLETTE: ỌKÙNRIN TÍ Ó RÍ MI

N kò ní oríire láti ní olùtósónà rí.

Fún ọdún mètàdínlògbòn àkókó ìgbésí ayé mi, àwọn obìnrin nìkan ni mo fẹrẹ bá pàdé. Obìnrin oníwà gbogbo, onímọlára gbogbo, oníwọn ọgbón àti iwà ènìyàn gbogbo. Bóyá ìgbésí ayé kàn fẹ rán mi létí òtítọ̀ ipílẹ̀ kan: ọmọ obìnrin ni èmi nàà. Irú ọmọ wo sì ni.

Léyìn nàà ni 1992 dé.

Ìpolongo ọ̀ṣẹ̀lú kan, tí a kọ̀ yí onísòwò kan ká láti Cosenza nínú ẹ̀ka ẹ̀kọ̀, ẹnì tí ó dì ọmọ Ilé Aṣòfin Ítálì léyìn nàà láiròtẹ̀lẹ̀, yí ipa-òná ọ̀pọ̀ nn`kan padà. Kì í ẹ̀ nítorí ọ̀ṣẹ̀lú fúnra rẹ̀, sùgbọ̀n nítorí àwọn ènìyàn tí wọn fún mi ní ànfààní láti pàdé. Àwọn ni ó sí ilẹ̀kùn àwọn ohun tí ó ẹ̀é ẹ̀.

Ọmọ tuntun ni mí nínú ayé tí a kọ̀ lórí jìjẹ ara ẹgbẹ̀. Kò sí ẹnì tí ó lè mọ̀ ibi tí mo ti wá.

Ìbèèrè nàà máa ń jẹ ọkan nàà nígbà gbogbo.

“Kí ló dé tí ẹnìkẹ̀ni kò tii gbà á wólé? Kí ló dé tí ẹnìkẹ̀ni kò tii gbé e sáábẹ̀ iyẹ̀ apá rẹ̀?”

Wọn rí mi bí ọ̀kúta àìdán tí ẹnìkẹ̀ni kò tii sìsẹ̀ lé lórí.

Láti ọ̀nà oríṣíríṣi ni ipè, ìsúnmọ̀, àti àbá ti wá. Wọn sáábà máa ń ti àwọn àyíká tí kò fi bèẹ̀ ní nn`kan ẹ̀ pẹ̀lú àṣà, ìtàn, tàbí ìdàgbàsókè inú gidì wá. Ayé tí ìṭẹ̀ríba, ìjẹ̀gàba àti lílo agbára lásán ń gbé ró ni wọn.

Mo ń wò wọn pẹ̀lú ọ̀wò, sùgbọ̀n láti ọ̀nà jìjìn.

Àwọn yàrá kan wà tí n kò fẹ̀ wò.

N kò sì wò wọn.

Léyìn nàà lójó kan mo gba ipè fòònù kan.

Gino Domanico ni, ògá ìgbésí ayé tòótó.

Ọ̀jògbón yunifásítì tí ó yàn láti fi ara rẹ̀ jì fún kíkòni, ó ní èyẹ̀ ìbáńsòrò àrà ọ̀tò yẹ̀n tí a kò lè kòni tí a kò sì lè fara wé. Lẹ̀yìn ìsẹ́jú díẹ̀ péré ti ìjíròrò, nn`kan kan yé mi tí ó dà bí ìsòkúso fún mi nígbà yẹ̀n tí mo sì sì gbàgbò lónìí:

Mo sẹ̀sẹ̀ pàdé ọ̀kùnrin tí màá fi apá pàtàkì kan nínú ìdàgbàsókè mi lé lówó ni.

Ó pè mí fún oúnjẹ alẹ̀.

Kò jẹ̀ ifẹ́sọ̀nà rí, kò sì jẹ̀ èkọ̀ àṣà. Gino ní ẹ̀bùn pàtàkì kan: ó lè ka ọ̀kàn àti èrò ènìyàn. Tèmi sẹ́e sẹ́ kí ó jẹ̀ ìwé tí a sí sílẹ̀ fún un.

Kò ṣàlàyé ipa tí ó n kó rí, tàbí àṣà ìbílẹ̀ tí ó ti wá. Ó kàn fi gbólóhùn kan sílẹ̀ fún mi tí n kò gbàgbé rí:

“Lójọ kan, nígbà tí o bá rí mi ní ti gidi, pẹ̀lú àwọn ìbòjú tàbí láísí wọn, ìwọ yóò mọ̀ ẹ̀ni tí mo jẹ̀ àti ibi tí mo wà.”

Bí mo tilẹ̀ jẹ̀ ọ̀mọ tuntun, ìtumò ọ̀rọ̀ wònyẹn yé mi.

Ọ̀kùnrin kan ni mí tí n kan ilẹ̀kùn tẹ̀npìlì kan, tí n béèrè ìmọ̀lẹ̀. Kì í sẹ̀ ìmọ̀lẹ̀ ti ara, nítorí kò sí ẹ̀ni kankan nínú wa tí n ṣìsẹ̀ fún ilé-ìsẹ̀ iná mà̀nàmaná, sùgbón irú ìmọ̀lẹ̀ tí ó n jẹ̀ kí ènìyàn rí ara rẹ̀ kedere sí i.

Gino sẹ̀ sẹ̀ ìkíni káàbò àkọ̀kọ̀.

Lẹ̀yìn nàà ni Tonino dé.

Ọ̀kan lára àwọn tí a bọ̀wọ̀ fún jù lọ nínú àjọ nàà, ó wò mí fún ìgbà díẹ̀ péré kí ó tó béèrè ìbéèrè kan nàà tí mo ti gbọ̀ ní ọ̀pọ̀ ìgbà.

“Kí ló dé tí ẹ̀nikẹ̀ni kò rí i tẹ̀lẹ̀? Ibo ló wà ní gbogbo ọ̀dún wònyí?”

Ìdáhùn nàà rọ̀rùn.

“Ní Cosenza ló ti n ṣìsẹ̀. Ní Reggio Calabria la bí i sí. Ó mọ̀ ìdajì ayé. Àwọn ènìyàn bìkítà nípa rẹ̀. Ọ̀kan nínú wa sì ni. Ìyàtò kan ṣòso ni pé lẹ̀yìn ìrìbọ̀mi Kátólíìkì rẹ̀, kò gba ìwọ̀lé kankan m̀íran rí.”

Ìdáhùn yẹn tó.

A gbà mí láyè láti bèrè, ní ọ̀nà tí ó yẹ àti ní àkókò tí ó yẹ, ipa-ọ̀nà tí a yà sọtò fún Àwọn Ọmọ Opó.

Láti àkókò yẹn lọ, Gino kò di ọwọ mi mú rí.

Kò nílò láti ẹ̀ bẹ̀.

Ìwò rẹ̀ àti ọ̀rọ̀ díẹ̀ tí tó. Pẹ̀lú rẹ̀, ìdákéjẹ́ kan lè ní ẹ̀kọ̀ tí ó pọ̀ ju ìwé olójú-ìwé ẹ̀ẹ́dẹ́gbẹ̀ta lọ.

Lẹ̀yìn náà ọjọ̀ náà dé.

Mo rí i níbẹ̀ láàárín àwọn bẹ̀n `sì.

Ó dákẹ̀. Ó fẹ̀rẹ̀ le koko.

Ibẹ̀ béèrẹ̀ ìdúró pàtàkì kan, ní inú lákòókò, lẹ̀yìn náà ní ọ̀de.

Nígbà ìsinmi kúkúró kan ní àyè ọ̀de Yàrá Ìrònú, Gbòngàn Àwọn Ìgbésẹ̀ Tí Ó Sọ̀nù, a bá ara wa tí a dúró lẹ́gbẹ́ ara wa. Ó sún mọ̀ mi láisọ̀ púpọ̀. Síbẹ̀ ní àkókò yẹn àwa méjèjè ní ìmọ̀lára kan náà.

Ìmọ̀lára tí kò tìi rẹ̀ dànù rí.

Ọ̀dún mètàlélọgbọn lẹ̀yìn náà, ó sì wà níbí.

Bóyá nítorí àwọn ìpàdé kan kì í ẹ̀ ti ìgbà àtijọ̀.

Wọn n bá a lọ láti máa ẹ̀ ìwọ̀lé fún wa nígbàkúùgbà tí a bá rántí wọn.

TFA

Ferdinando Frega

PS.

Lẹ̀yìn tí mo kọ̀ ìtàn yìí, ó dà bí ẹnì pé ègè tòótọ̀ kan nínú àwòrán-ẹ̀sọ̀ náà sì sọ̀nù. Wákàtí díẹ̀ tí ìrònú ní ọ̀ru tí tó fún mi láti lóye ohun tí ó jẹ̀.

Ní ìgbà èrùn yẹn Gino ní gbé ní ilé òlórí rẹ̀ lẹ̀bàà òkùn. Ó tí pẹ̀ mí ní ọ̀pọ̀ ìgbà láti wá bẹ̀ é wò, ní ìròlẹ̀ kan, mo sì rí ànfààní níkeyìni láti kan ilẹ̀kùn rẹ̀.

Ó gbà mí pẹ̀lú ifẹ̀ tí n kò gbàgbé rí, ní àkókò yẹn sì ni mo pàdé Teresa, obìnrin ayé rẹ̀.

Ó jẹ̀ ọ̀dọ̀, ẹ̀lẹ̀wà, onínúrerere láti inú wá. Kí í ẹ̀ ara àwọn ènìyàn tí n wá ọ̀nà láti wú àwọn ẹ̀lòmíràn lórí. Ìṣẹ̀jú díẹ̀ tí tó láti fòye mọ̀ ọ̀gbọn tí ó jẹ̀ pẹ̀pẹ̀ pẹ̀lú agbára àrà ọ̀tò láti lóye ẹ̀ni tí ó dúró níwájú rẹ̀.

Ó n sì ẹ̀ ní bán`kì, ó sì wà ní ipò ojúṣe. Ní àwọn ọ̀dún tí ó tẹ̀lé e, mo gbọ̀ ọ̀rọ̀ tí ó jọra gan-an láti ẹ̀nu àwọn ọ̀rẹ̀ àti ẹ̀lẹ̀gbé tí wọn mọ̀ ọ̀n dáadàa: Teresa ní ọ̀ye inú tí kò wọ̀pọ̀ àti agbára àrà láti mọ̀ bóyá ènìyàn ẹ̀é gbẹ̀kẹ̀lé fẹ̀rẹ̀ lójú ẹ̀sẹ̀.

Àjọṣe àdánidá kan bèrẹ̀ láàárín wa.

Ó rọ̀rùn láti lóye pé àwà méjèjè bíkítà gidigidi fún ẹ̀ni kan náà. Ní ọ̀nà tí ó yàtò dájúdájú, sùgbọn pẹ̀lú ifẹ̀ kan náà nísàlẹ̀.

Mo tí rí arábirin ọ̀kàn kan láti tójú. Kò sọ irú nn`kan bẹ̀ ní ọ̀rọ̀ rí, síbẹ̀ ó sáà maa n ẹ̀ mí bí ẹ̀ni pé ọ̀un náà tí dá nn`kan kan tí ó jọra mọ̀.

Ìpàdé yẹn, síbẹ̀, mú àbájáde kan tí ó ẹ̀ pàtàkì jù bẹ̀ lẹ̀ wá.

Ó fídí ìgbàgbọ̀ kan múlẹ̀ tí àkókò kò tìi já ní irò rí: olùtòsọ̀nà rere fẹ̀rẹ̀ maa n fí ara rẹ̀ hàn nígbà gbogbo nípasẹ̀ ojú obìnrin tí n rìn lẹ̀gbẹ̀ rẹ̀. Kí í rọ̀pọ̀ iyá, a kí í sì í dà á pọ̀ mọ̀ ọ̀n. Ó n parí àwòrán ènìyàn ọ̀kùnrin náà.

Olùtòsọ̀nà mí sì jẹ̀ ọ̀kan lára irú àwọn ọ̀kùnrin bẹ̀.

*Pẹ̀lú ikínì tọ̀yàtọ̀yà,
Ferdinando Frega*